

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

9 juli 2008

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Karim Van Overmeire, Stefaan Sintobin, Roland Van Goethem,
Luk Van Nieuwenhuysen, Wim Van Dijck en John Vrancken –**

**houdende het houden van een consultatieve volksraadpleging over het
‘Hervormingsverdrag’ van de Europese Unie**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken,
Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie
uitgebracht door mevrouw Hilde De Lobel**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Kurt De Loor.

Vaste leden:

de dames Hilde De Lobel, Katleen Martens, An Michiels, de heren Wim Van Dijck, Joris Van Hauthem;

de heer Ludwig Caluwé, mevrouw Sonja Claes, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;

de heer Marnic De Meulemeester, mevrouw Laurence Libert, de heer Francis Vermeiren;

de heer Kurt De Loor, mevrouw Else De Wachter, de heer Jacky Maes.

Plaatsvervangers:

de heer Thieu Boutsen, mevrouw Marie-Rose Morel, de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, mevrouw Gerda Van Steenberge;

mevrouw Vera Jans, de heer Ward Kennes, mevrouw Joke Schauvliege, de heer Luc Van den Brande;

mevrouw Vera Van der Borght, de heren Bob Verstraete, Paul Wille;

de heren Dirk De Cock, Marcel Logist, Dany Vandenbossche.

Toegevoegde leden:

de heer Kris Van Dijck;

de heer Jef Tavernier;

de heer Christian Van Eyken.

Zie:

1462 (2007-2008)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetsevaluatie besprak op 1 juli 2008 het voorstel van decreet houdende het houden van een consultatieve volksraadpleging over het ‘Hervormingsverdrag’ van de Europese Unie.

1. Toelichting door de heer Joris Van Hauthem

De heer *Joris Van Hauthem* verwijst naar de eerdere poging van zijn fractie om het Vlaams Parlement te bewegen tot het organiseren van een consultatieve volksraadpleging over het ontwerp van Europese Grondwet. Naar aanleiding van het Verdrag van Lissabon, dat in feite een afgeslankte versie is van de Europese Grondwet, wordt opnieuw een consultatieve volksraadpleging voorgesteld. De bedoeling van zo’n volksraadpleging bestaat in het organiseren en aanwakkeren van het debat over de Europese Unie en de richting die de EU moet uitgaan.

De heer Van Hauthem zegt de bezwaren tegen een dergelijke volksraadpleging te kennen. Dat instrument zou polariserend werken omdat men enkel met een ja of neen kan antwoorden. De spreker wijst erop dat men in het parlement op verdragen ook enkel met ja of neen kan antwoorden. Verdragen kunnen immers niet worden geamendeerd.

De heer Van Hauthem meent dat het voorleggen van het ‘Hervormingsverdrag’ aan het oordeel van de publieke opinie aanleiding zal geven tot een maatschappelijk debat. De voorstanders van de verdere Europese integratie zullen dan kunnen uitleggen wat daarvan de voordelen zijn. Nu beperkt het debat zich tot een bespreking in het parlement met de bevoegde minister. De spreker merkt op dat de discussies over het belangrijke Verdrag van Lissabon in de Senaat nauwelijks drie dagen hebben geduurd, commissie- en plenaire bespreking samengeteld.

De spreker heeft de indruk dat men schrik heeft om dergelijke verdragen aan het oordeel van de publieke opinie te onderwerpen. Dat bleek al in 1992 toen het verdrag van Maastricht in Frankrijk slechts een erg nipte meerderheid behaalde bij een decisief referendum. De heren Van Miert en Claes verklaarden toen dat men het Europese project meer moest uitleggen aan de mensen om hen warm te maken voor dat project. Met dat voornemen is er sindsdien echter weinig gebeurd. De bevolking heeft nooit echt de kans gekregen om zich over het Europese project te beraden.

In een aantal landen heeft men wel een consultatief hetzij decisief referendum georganiseerd. Uit het feit

dat dit steeds erg nipte uitslagen pro of contra opleverde, leidt de spreker af dat men zich dringend moet bezinnen over de richting die Europa uitgaat. Hij ziet er een signaal in dat het anders moet, zowel communicatief als inhoudelijk. Het feit dat het Europese project bezieling mist en niet aanslaat bij de bevolking, lost men alleszins niet op door de mensen niet aan het woord te laten.

Om al die redenen stelt de heer Van Hauthem voor een consultatieve volksraadpleging over het ‘Hervormingsverdrag’ van de Europese Unie te houden. Hij richt zich met zijn voorstel in het bijzonder tot de liberale fractie die bij de oprichting van de VLD het instrument van de referenda heel belangrijk vond.

2. Bespreking

De heer *Francis Vermeiren* heeft zijn twijfels over de ware bedoelingen van de indieners van het voorstel van decreet.

Mevrouw *Hilde De Lobel* repliceert dat zij een groot voorstander is van Europa. Men kan echter voorstander zijn van Europa en toch vinden dat het Hervormingsverdrag niet de weg is naar een goed en democratisch Europa.

De heer *Ward Kennes* stelt vast dat in de landen waar er een referendum werd gehouden – in Nederland, Frankrijk of Ierland bijvoorbeeld – het debat onder de bevolking meer actief en betrokken werd gevoerd. Men merkt echter ook dat men dan vaak over randfenomenen begint te discussiëren. Zo kwamen in het kader van het Verdrag van Lissabon de hervormingen aan de Europese instellingen slechts matig aan bod, terwijl men wel focuste op een aantal randfenomenen waarrond dan polarisatie ontstond. Tijdens de hoorzitting over het Verdrag van Lissabon in de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme, werden daarvan een aantal voorbeelden gegeven.

De heer Kennes merkt op dat er nu op korte termijn al drie keer een afwijzing was door de publieke opinie in nochtans pro-Europese landen. Hij ziet hierin een malaise over waar het naartoe moet met Europa en zelfs een vorm van beschavingscrisis, waarbij mensen zich vragen stellen over de globalisering, over het verliezen van de greep op de instellingen, over het niet meer herkennen van de eigen wortels in het grotere geheel, over de toekomst wat tewerkstelling en levensduurte betreft enzovoort. Dergelijke gevoelens komen naar boven op het ogenblik dat men zijn stem bij een referendum kan uitbrengen. Ook spelen bij het stemgedrag vaak elementen van de binnenlandse politiek een rol.

De spreker stelt nog dat het organiseren van een volksraadpleging in ons land constitutioneel niet mogelijk is. Het Vlaams Parlement beschikt ook niet over de bevoegdheid om daar iets aan te wijzigen. Het feit dat de voorgestelde volksraadpleging consultatief van aard is, is slechts een doekje voor het bloeden. De spreker ziet de meerwaarde niet van een dergelijk referendum. Het oproepen van de mensen om deel te nemen aan een louter consultatieve raadpleging komt op termijn het vertrouwen in de instellingen niet ten goede.

De heer *Joris Van Hauthem* repliceert dat de inhoud van het debat door de politici en de mensen zelf kan worden bepaald. Dat is ook bij gewone verkiezingen het geval. Als men een volksraadpleging organiseert, is men verplicht om aan de mensen uit te leggen waar het in essentie over gaat. Het verschaffen van uitleg over de evolutie van Europa is overigens hoog tijd want dat is tot nog toe veel te weinig gebeurd. Door het gebrek aan informatie wordt de vrees van de bevolking voor het onbekende Europa nog aangewakkerd. De spreker vermoedt ook dat de Europese uitbreiding te snel is gegaan en dat men beter eerst tot verdieping was overgegaan.

Wat de opmerking betreft dat dit voorstel van decreet op constitutionele bezwaren zou stuiten, antwoordt de spreker dat de vroegere adviezen van de Raad van State daarover hem bekend zijn. Hij is echter verbaasd over de argumentatie van de Raad van State omdat die geen onderscheid maakt tussen een consultatieve volksraadpleging en een decisief referendum. Voor dat laatste is inderdaad een grondwetswijziging nodig, maar voor een consultatieve volksraadpleging is dat niet het geval.

Ten slotte meent de heer Van Hauthem dat de heer Kennes nogal meewarig doet over het instrument van de consultatieve volksraadpleging. Nochtans bestaat dat instrument nu reeds op het gemeentelijke vlak en staat het ingeschreven in het Gemeentedecreet en vroeger in de Nieuwe Gemeentewet.

De heer *Ward Kennes* vindt het gevaarlijk een consultatief referendum te organiseren over gelijk welk onderwerp en onder welke omstandigheden dan ook. Stel dat de bevolking zich in de ene zin uitspreekt en de bestuurders achteraf in de andere zin, dan vergroot men enkel de kloof tussen de burger en de politiek. Een bindend referendum heeft tenminste het voordeel van de duidelijkheid. Na een consultatief referendum kan er ook weer discussie ontstaan over de vraag welk signaal de burgers precies hebben gegeven en welke conclusies men daaruit moet trekken.

De heer *Joris Van Hauthem* kan de spreker voor een stuk wel volgen maar het voorstel van decreet wil

binnen de klijtlijnen blijven van wat constitutioneel mogelijk is, met name een consultatieve volksraadpleging. Een bindend referendum is constitutioneel inderdaad uitgesloten.

Wat de opmerking over het geen rekening houden met het signaal van de burger betreft, repliceert de heer Van Hauthem dat dit ook bij verkiezingen vaak het geval is. Ook dan wordt niet altijd gevolg gegeven aan het signaal dat uitgezonden wordt.

3. Stemming

Het voorstel van decreet houdende het houden van een consultatieve volksraadpleging over het 'Hervormingsverdrag' van de Europese Unie wordt verworpen met 6 stemmen tegen 4.

De verslaggever,

Hilde DE LOBEL

De voorzitter,

Kurt DE LOOR